

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології та перекладу
Кафедра іспанської і новогрецької філології та перекладу

Допущено до захисту
«__» _____ року
Завідувач кафедри
_____ Залєснова О.В

КУРСОВА РОБОТА

із зіставного мовознавства на тему :

«Особливості та шляхи формування іспанської діалектальної лексики»

Студентки III курсу, групи Млі06-21
напряму підготовки 6.020303 Філологія
Переклад (іспанська)
Білошицької Маргарити Миколаївни

Науковий керівник
доктор філологічних наук
професор **Данилич В.С**

Національна шкала: _____
Кількість балів: _____ Оцінка ЄКТС: _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ДІАЛЕКТОЛОГІЯ ЯК ОБ’ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	6
1.1. Поняття діалекту в лінгвістиці.....	6
1.2. Вплив історії та культури на формування діалектальної лексики.....	9
1.3. Особливості та різновиди іспанських діалектів.....	10
Висновок до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2 ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОЇ ДІАЛЕКТАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ.....	19
2.1. Специфіка та особливості розвитку діалектної лексики в різних регіонах Іспанії.....	19
2.2. Чинники, що впливають на виникнення та розвиток діалектальної лексики	21
2.3. Загальнонародна мова і діалектизми.....	23
Висновок до розділу 2.....	26
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Дослідження діалектної лексики є важливим аспектом вивчення мовної різноманітності та культурного спадку регіонів. В контексті іспанської мови, яка поширена на багатьох континентах, вивчення діалектів відкриває широкі горизонти для розуміння як історичних, так і сучасних процесів, що впливають на мовну ситуацію. Зокрема, вивчення особливостей діалектів дозволяє виявити як зовнішні впливи, такі як міграційні потоки та контакти з іншими мовами, так і внутрішні фактори, наприклад, соціально-економічні зміни у регіонах. Крім того, аналіз діалектальної лексики сприяє збереженню мовної спадщини, допомагає у розробці мовних політик та плануванні освітніх програм, особливо у багатомовних суспільствах. Також це відкриває нові перспективи для прикладних досліджень, наприклад, у розробці технологій опрацювання природної мови, які повинні адаптуватися до мовної різноманітності.

У сучасному глобалізованому світі, де існує тенденція до уніфікації культур та мов, збереження діалектальної ідентичності набуває особливої актуальності. Дослідження діалектальної лексики допомагає зберегти унікальність і різноманіття мовних форм, які є невід'ємною частиною культурної спадщини. Це важливо не лише для науковців, але й для місцевих громад, що прагнуть зберегти свою культурну та мовну самобутність. Також, зростання інтересу до регіональних культур і туризму вимагає глибокого розуміння діалектів, щоб забезпечити більш повноцінний культурний обмін.

Крім того, аналіз діалектальної лексики важливий для розуміння процесів мовної зміни та еволюції. Вивчення того, як діалекти розвиваються та адаптуються до сучасних реалій, може допомогти мовознавцям зрозуміти, як мови змінюються з часом. Це також має значення для розробки мовних технологій, адже алгоритми машинного навчання та опрацювання мови повинні враховувати мовну різноманітність для ефективної роботи.

Метою дослідження є комплексне вивчення особливостей формування діалектальної лексики в іспанській мові, аналіз факторів, що сприяли її розвитку та варіативності, та оцінка впливу цих діалектальних особливостей на сучасний стан іспанської мови.

Для досягнення мети, нами були поставлені такі **завдання дослідження**:

- розкрити поняття діалекту в лінгвістиці;
- дослідити вплив історії та культури на формування діалектальної лексики;
- визначити специфіку та особливості розвитку діалектальної лексики в різних регіонах Іспанії;
- з'ясувати чинники, що впливають на виникнення та розвиток діалектальної лексики;
- проаналізувати загальнонародну мову і діалектизми.

Об'єктом дослідження є діалектальна лексика іспанської мови, що включає в себе сукупність лексичних одиниць, характерних для різних географічних регіонів, де використовується іспанська мова.

Предметом дослідження є особливості та процеси формування діалектальної лексики в іспанській мові, а також фактори, що впливають на її розвиток і варіативність у різних регіонах.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених завдань використовуватимуться методи порівняльного аналізу для розкриття поняття діалекту, лінгвокультурологічний аналіз для дослідження впливу історії та культури, соціолінгвістичний підхід для виокремлення специфіки розвитку діалектної лексики, емпіричне спостереження для виявлення чинників, що впливають на діалектальну лексику, та контент-аналіз для визначення взаємодії між загальнонародною мовою та діалектизмами.

Практичне значення дослідження полягає в розумінні процесу формування іспанської діалектальної лексики та виявленні шляхів її розвитку в різних регіонах і серед різних соціокультурних груп. Це необхідно для того, щоб

краще зрозуміти внутрішнє розмаїття іспанської мови та адаптувати мовні ресурси до різних ситуацій спілкування. Крім того, дослідження може бути корисним для лінгвістів, викладачів іспанської мови та перекладачів, які працюють з різними варіантами мови, а також для тих, хто цікавиться культурою та мовним розвитком іспаномовних країн.

РОЗДІЛ 1

ДІАЛЕКТОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Поняття діалекту в лінгвістиці

У світі лінгвістики поняття "діалект" відіграє ключову роль, оскільки воно стосується вивчення різноманітності мови в межах окремих географічних або соціальних груп. Діалект охоплює не лише особливості вимови, але й граматики та лексики, що робить його ширшим поняттям, ніж просто акцент чи особливість вимови. Наприклад, використання різних слів або граматичних конструкцій для опису одного і того ж поняття може свідчити про належність до різних діалектів. Ця різноманітність демонструє, наскільки складною та багатогранною є людська мова, що часто переходить з одного діалекту в інший, аналогічно до переливу кольорів [1].

Діалектальна варіативність є предметом активних дискусій серед лінгвістів, особливо коли йдеться про розмежування між "мовою" та "діалектом". Важливість цього розмежування часто зумовлена не лише лінгвістичними, а й політичними факторами. Наприклад, різні стандартні варіанти англійської мови, такі як британська, американська чи австралійська, вважаються однією мовою, тоді як стандартні варіанти сербохорватської мови в різних країнах зазвичай розглядаються як окремі мови через політичні обставини. Таким чином, поняття діалекту тісно переплітається з ідентичністю та політикою, особливо в контексті національної та культурної самобутності [1].

Вивчення діалектів має важливе значення не лише для розуміння мовної різноманітності та еволюції мов, але й для оцінки соціолінгвістичних процесів, які формують мовні практики у різних суспільствах.

Для глибшого розуміння поняття "діалект" важливо окреслити та розглянути його ключові ознаки. Діалекти характеризуються рядом специфічних рис, які дозволяють відрізнити один діалект від іншого, а також від стандартної версії мови. Ось деякі з основних ознак діалектів [2]:

– Лексичні відмінності: Діалекти можуть мати унікальний словниковий запас, що включає слова та висловлювання, які не зустрічаються в інших варіантах мови або мають в них інше значення.

– Граматичні особливості: Діалекти можуть відрізнятися за граматичними структурами, використанням часів, відмінюванням імен і так далі.

– Фонетичні та фонологічні відмінності: Різниця в вимові, акценті та інтонації також є ключовими ознаками діалекту. Це може включати відмінності у вимові окремих звуків, зміни в наголосі чи інтонаційні моделі.

– Синтаксичні особливості: Діалекти можуть мати відмінності у побудові речень, порядку слів або використанні певних синтаксичних конструкцій.

Прагматичні особливості: Різниця в способах використання мови в комунікації, які відображають культурні, соціальні та контекстуальні особливості спілкування в різних регіонах або серед різних груп населення.

Важливо зазначити, що хоча кожен діалект має свої унікальні особливості, багато з них поділяють спільні риси з іншими діалектами тієї самої мови. Це співвідношення між унікальністю та спільністю робить вивчення діалектів особливо цікавим і важливим для розуміння ширшого лінгвістичного контексту.

Крім того, вивчення діалектів може висвітлити як історичні міграційні шляхи та зміни у соціальних структурах, так і сучасні зміни, викликані такими факторами, як урбанізація, глобалізація та технологічний розвиток. Це дозволяє лінгвістам та культурологам краще зрозуміти, як різні діалекти відображають і формують культурні ідентичності [3].

Розуміння цих ознак дозволяє глибше оцінити різноманітність мовних практик та їхнє значення в культурному та соціальному контекстах. Вивчення діалектів не тільки висвітлює мовні особливості окремих груп, але й допомагає розкрити ширші соціолінгвістичні тенденції, такі як мовна стандартизація, мовний плуралізм та мовні зміни. Це дослідження має важливе значення не

тільки для лінгвістів, але й для антропологів, істориків, та соціологів, оскільки мова є важливим елементом культурної та соціальної ідентичності.

Вивчення діалектів у лінгвістиці відіграє вирішальну роль у розумінні мовної різноманітності та культурної ідентичності різних спільнот. Ключові ознаки діалектів, такі як лексичні, граматичні, фонетичні, синтаксичні та прагматичні особливості, вказують на глибоку взаємопов'язаність мови з історією, культурою та соціальними змінами в суспільстві. Аналіз діалектів дозволяє лінгвістам не лише краще зрозуміти структуру та еволюцію мов, але й оцінити вплив глобалізації, міграції та інших соціальних факторів на мовну динаміку.

Таким чином, діалектологія є невід'ємною частиною лінгвістичних досліджень, що відкриває шлях до глибшого розуміння того, як мови функціонують у реальному світі, відображаючи складність та різноманіття людського досвіду. Вона також підкреслює важливість мови як засобу збереження культурного розмаїття та сприяння міжкультурному діалогу в умовах сучасного глобалізованого суспільства.

1.2. Вплив історії та культури на формування діалектальної лексики

Вивчення діалектальної лексики розкриває глибокі зв'язки між історією, культурою та мовою. Ці три аспекти життя спільноти переплітаються, утворюючи багатогранний калейдоскоп соціальних та лінгвістичних явищ. Діалекти не лише відображають географічне розташування говорів, але й є свідками історичних подій, міграційних потоків, завоювань та культурних обмінів. Кожне слово в діалекті може розповісти історію, відкрити вікно у минуле та засвідчити зустрічі між різними цивілізаціями.

Історичні події, наприклад, війни та політичні зміни, часто залишають слід у мові. Після завоювань або колонізації нові слова зазвичай вводяться у місцевий лексикон, збагачуючи його, а інколи й замінюючи існуючі слова. Наприклад, у багатьох європейських мовах відчутний вплив латини та грецької, які були мовами науки, релігії та мистецтва протягом століть. У свою чергу, місцеві діалекти часто відображають історію регіону через запозичені слова, вказуючи на колишні культурні та політичні зв'язки [4].

Культура та традиції спільнот також глибоко впливають на формування діалектальної лексики. Ритуали, звичаї, релігія, кулінарні смаки, особливості побуту — все це відображається у словах, якими ми користуємося щодня. Так, наприклад, у прибережних громадах буде розвинутий словниковий запас, пов'язаний з мореплавством, рибальством та морською фауною. Відповідно, у гірських районах можна знайти велику кількість термінів, пов'язаних з гірськолижним спортом, альпінізмом та місцевим ландшафтом.

Цікавим аспектом є те, як культурні фактори, такі як література, музика та мистецтво, впливають на розвиток діалектів. Літературні твори часто стають ключовими в збереженні та популяризації цих діалектів, передаючи нюанси місцевої мови широкому колу читачів. Так, наприклад, твори Роберта Бернса зробили шотландський діалект відомим далеко за межами Шотландії.

Іншим важливим фактором у формуванні діалектальної лексики є міграція. Мігранти приносять з собою слова та вирази зі своїх рідних мов, які з часом інтегруються у місцеву мову, створюючи унікальні мовні змішання. Це

спостерігається, наприклад, у Сполучених Штатах, де англійська мова абсорбувала безліч слів із іспанської, італійської, німецької та багатьох інших мов, що відображає історію міграції та культурного розмаїття країни.

Зрештою, діалекти відображають динаміку життя спільнот. Вони постійно розвиваються під впливом історичних подій, культурних змін, міграцій та технологічного прогресу. Аналізуючи діалектальну лексику, ми отримуємо унікальну можливість зазирнути у минуле, зрозуміти сучасність і, можливо, навіть передбачити майбутній розвиток мовних явищ.

Продовжуючи розглядати вплив історії та культури на формування діалектальної лексики, не можна обійти стороною роль технологій та глобалізації. Сучасний світ стає все більш пов'язаним, що призводить до зіткнення та змішування мов та культур на небувалому рівні. Інтернет, соціальні медіа, масова культура та транспортні технології сприяють швидкому поширенню ідей, словникових нововведень та культурних тенденцій. Це не тільки впливає на стандартну мову, але й на діалектальну лексику, вносячи нові слова, вирази та концепції, які відображають новітні технологічні досягнення та глобальні культурні феномени [5].

Однак цей процес глобалізації також породжує певні виклики. Серед них - зникнення діалектів та мов, оскільки домінування кількох всесвітніх мов, таких як англійська, мандаринська, іспанська та інші, може призвести до ерозії менших мовних груп. Таке зникнення є втратою не лише для лінгвістичної різноманітності, але й для культурної спадщини людства, оскільки кожен діалект відображає унікальний погляд на світ, спосіб мислення та історичний досвід спільноти.

У відповідь на ці виклики виникають рухи зі збереження мов та діалектів, які прагнуть відродити та підтримати мовну різноманітність. Ці ініціативи часто включають збір та документування діалектних слів, фраз, прислів'їв та історій, створення навчальних програм та ресурсів для вивчення мов, а також популяризацію діалектальної мови через мистецтво, музику та літературу.

Водночас, новітні технології та засоби комунікації відкривають нові можливості для збереження та відродження діалектів. Платформи соціальних медіа, онлайн-курси, мобільні додатки та інші цифрові інструменти можуть сприяти вивченню та розповсюдженню мовних особливостей серед ширшого кола людей. Це дозволяє діалектальним говорам не просто виживати, а й адаптуватися та розвиватися в умовах сучасності, зберігаючи при цьому свою унікальність та історичну цінність [5].

Таким чином, вплив історії та культури на формування діалектальної лексики є багатограним та динамічним процесом, який відображає взаємодію між людьми, їхньою історією, культурними традиціями та зовнішнім світом. Розуміння та збереження цієї мовної та культурної спадщини є важливим завданням, що допомагає підтримувати культурну різноманітність та ідентичність спільнот по всьому світу.

1.3. Особливості та різновиди іспанських діалектів

В іспанській лінгвістиці існують різні види діалектів:

1. Географічні діалекти:

1.1 Андалусійський діалект: Відрізняється особливою фонетикою, такою як вимова звуків “s” та “c”, а також багатою лексикою. Поширений у регіоні Андалусії на півдні Іспанії.

1.2 Кастильський діалект: Стандартна версія іспанської мови, що ґрунтується на мові Мадрида та центральній частині Іспанії. Офіційна мова Іспанії, впливає на стандарт мови в Латинській Америці.

1.3 Американські діалекти: Включають різноманіття мовних варіантів, що використовуються в країнах Латинської Америки, такі як мексиканський, колумбійський, аргентинський та інші, кожен з них має свої власні лексичні та граматичні особливості.

2. Соціальні діалекти

2.1. Мова еліти: Використовується людьми з високим соціальним статусом та освітою. Має формальний характер, багату лексику та ордерну вимову.

2.2. Стандартна мова: Це загальноприйнятий стандарт мовлення, що використовується більшістю людей із середнім соціальним статусом. Має менш формальний характер, ніж мова еліти.

2.3. Мова працівників: Відрізняється специфічними фонетичними та граматичними особливостями, а також використанням спеціалізованої лексики та сленгу, що відображає професійні та соціальні аспекти життя.

3. Етнічні діалекти

3.1. Мова індігенних народів: Цей вид мовлення використовується членами індігенних етнічних груп у Латинській Америці. Вона відрізняється специфічними фонетичними та граматичними особливостями, а також використанням індігенних слів та виразів.

3.2. Мова іммігрантів: Цей вид мовлення використовується іммігрантами з інших країн, які мають свою мовну спадщину. Вона відрізняється від мови місцевого населення через вплив мовних традицій та взаємодії з іншими культурами.

4. Професійні діалекти

4.1. Медичний діалект: включає у себе специфічну термінологію та фразеологію, яку використовують медичні працівники у своїй професійній практиці.

4.2 Юридичний діалект: Мова юридичного спеціаліста має власну специфічну лексику та граматичні особливості, які відрізняються від загальної мови і характерні для юристів та правознавців.

При розгляді особливостей іспанських діалектів важливо спочатку розібратися з латиноамериканською іспанською, також відомою як іспанська для Латинської Америки. Це глобальне, але умовне термінування для ідіоматичних і місцевих виразів, а також специфічної лексики іспанської мови в цьому регіоні.

З понад 400 мільйонів людей, які мають іспанську або кастильську як рідну мову, понад 300 мільйонів проживають у Латинській Америці. В іспанській або кастильській мовах існує багато особливостей та ідіом. Окрім того, на мову впливають неправильне використання ЗМІ, вплив англійської мови та, ймовірно, найважливіше, існуючі прогалини в технічній лексиці. Однак найбільш очевидні відмінності можна спостерігати саме у технічній лексиці між іспанською мовою Піренейського півострова, відомою також як іспанська мова Кастилії, і латиноамериканською іспанською.

У латиноамериканській іспанській мові значно частіше вживаються напрямі запозичення з англійської мови, не здійснюючи їх переклад або адаптацію до традиційних мовних норм. Найвідомішим прикладом є слово “email” або “електронна пошта”, яке використовується в Латинській Америці замість більш літерального перекладу “email”, який використовується в Іспанії. Ці різниці виражаються переважно в сфері технічної термінології або в нових термінах, прийнятих нещодавно. Наприклад, у Латинській Америці зазвичай

говорять “комп’ютер”, тоді як в Іспанії використовують “ordenador”, і будь-яке з цих слів може викликати відчуття чужинства в іншому регіоні.

Різні діалекти латиноамериканської іспанської мови виникають у різних регіонах, де вона використовується, і відображають різні мовні варіації, відомі як діалекти. У Латинській Америці цей різноманітний вплив обумовлений розмаїттям її території. Таким чином, у різних частинах континенту розвиваються різні варіанти латиноамериканської іспанської мови.

Наприклад: • У районі Амазонки великий вплив мають мови місцевого населення, особливо в термінології, що стосується флори, фауни та їхнього способу життя. • У Болівії існують різні діалекти та регіональні особливості розмовної іспанської мови, зокрема у департаменті Санта-Крус-де-ла-Сьєрра. Спочатку це є найпівнічніше поширення старого колоніального діалекту Південного конуса. Його носії, відомі як *sambas* або *csuseños*, фізично схожі на іспанців.

Карибська іспанська, в свою чергу характеризується іспанською мовою, збагаченою ідіомами, під впливом андалузської, канарської мови, а також особливостями, що зумовлені наявністю темношкірих людей. Цей діалект охоплює острівні території Куби, Домініканської Республіки та Пуерто Ріко, а також внутрішню частину Венесуели, північну Колумбію та більшу частину Панами. Також цей діалект часто зустрічається в містах Майамі та Нью-Йорку у Сполучених Штатах, і більшість співаків сальси використовують його.

Щодо центральноамериканської іспанської, це варіант іспанської мови, який вживається в Центральній Америці, Аравако та Карибському басейні. Цей діалект поширений у 22 центральноамериканських республіках, включаючи Коста-Ріку, Нікарагуа, Гондурас, Сальвадор та Гватемалу, а також південний мексиканський штат Чьяпас. Він представляє собою змішану форму між діалектами американського нагір’я та низовин. Серед характерних слів для цього діалекту можна виділити такі: *bohío*, *yussa*, *savannah*, *ara*, *paguas* або *petticoats*...

Основні відмінності цього діалекту чилійської іспанської від інших латиноамериканських діалектів полягають у вимові, синтаксисі і словнику. Він славиться своєю здатністю використовувати різні тони для різних ситуацій і виражати форму другої особи однини (ви).

Щодо колумбійсько-еквадорської іспанської, вона є комбінацією карибського діалекту та річкової перуанської, з деяким продовженням на північному узбережжі Перу. Основним міським центром регіону є Гуаякіль, так само як і Богота та Кіто. На колумбійському узбережжі, зокрема в департаменті Чоко, важливі чорношкірі громади з власними ідіомами та лексикою.

Мексиканська іспанська, це форма або діалект іспанської мови, що використовується в Мексиці, переважно у центральній частині країни. Вона має корінний субстрат, в основному науатль, на якому відбулося впливання кастильської мови.

Однак, хоча вплив мексиканського відчутний у лексиконі, він є невідчутним в граматичній сфері. Поміж мексиканських слів, що збагатили іспанську мову (таких як *jícara*, *avocado*, *tomato*, *rubber*, *chocolate* тощо), багато є слів науатль, які надають іспанській мові Мексики власного характеру. Можливо, голос науатль співіснує з іспанським у словах, таких як «*cuate* та *amigo*, *turkey* та *turkey*, *kid* та *child*, *gore*» тощо. У інших випадках місцеві слова відрізняються від іспанських, наприклад, *huarache*, який є різновидом сандалій; *tlapalería*, різноманітні залізні вироби, *molcajete*, кам'яна ступка тощо. Щодо північномексиканської іспанської, це діалект, який використовується на півночі Мексики і відрізняється інтонацією слів (північний акцент). Він має ті ж відмінності, що й мексиканський діалект.

Парагвайська іспанська характеризується сильним впливом гуарані, особливо в Парагваї та деяких аргентинських провінціях. Парагвай — єдина іспано-американська країна, більшість населення якої розмовляє двома мовами. Парагвайська іспанська не дуже відрізняється у своїй письмовій формі від решти іспанської мови Південної Америки.

Перуанська іспанська має дві характерні форми мови. Перший — це річковий тип і центральна або лімська модальність, походження якої від міста Ліма, звідки вона поширилася на все узбережжя. Ліма стала центром іспанської імперії в Південній Америці, звідки поширювалася культура, і її мова стала найбільш автентичною завдяки присутності штаб-квартира Універу.

Висновок до розділу 1

У першому розділі, присвяченому діалектології як об'єкту наукових досліджень, розглянуто основні концепції та підходи, що визначають місце та значення діалектів у мовознавстві. Основним висновком є те, що діалект не просто регіональна або соціальна варіація мови, а складне явище, що включає в себе глибокі історичні, культурні та соціальні зв'язки. Розуміння діалектів як динамічних систем, що розвиваються в контексті взаємодії між різними мовами та культурами, є ключовим для інтерпретації лінгвістичного різноманіття.

Поглиблений аналіз історії та культури, що лежать в основі формування діалектальної лексики, виявляє, що кожен діалект є відображенням унікального шляху розвитку певної громади. Історичні події, такі як міграція, завоювання та торгівля, а також культурні фактори, включаючи традиції, міфологію та взаємодію з іншими культурами, суттєво впливають на лексичний склад та структуру діалектів.

У світі іспанської лінгвістики існує розмаїття діалектів, які відрізняються за географічним, соціальним, етнічним та професійним критеріями. Географічні діалекти, такі як андалусійський, кастильський та американські варіанти, різняться за лексичним та граматичним аспектами. Соціальні діалекти, такі як мова еліти, стандартна мова та мова працівників, відображають різні соціальні шари та статуси. Етнічні діалекти, які використовуються індігенними народами та іммігрантами, відрізняються за культурними та мовними особливостями. Нарешті, професійні діалекти, такі як медичний та юридичний, мають специфічну термінологію та фразеологію, яка використовується відповідно до професійних контекстів. Розуміння цих різноманітних діалектів є важливим аспектом вивчення іспанської мови та культури, оскільки вони відображають багатоаспектність і різноманітність іспанськомовного світу.

Важливо відзначити, що діалектологія як галузь мовознавства відіграє ключову роль у збереженні мовного розмаїття, дозволяючи науковцям

документувати та аналізувати мовні варіації. Це, в свою чергу, сприяє глибшому розумінню того, як мови взаємодіють з культурою, історією та суспільством, підкреслюючи значення діалектального розмаїття як невід'ємної частини людської культурної спадщини.

Таким чином комплексний підхід до вивчення діалектів, де кожен діалект розглядається не тільки як система, але й як носій багатої історичної та культурної інформації вимагає відповідного ставлення та оцінки.

РОЗДІЛ 2

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІСПАНСЬКОЇ ДІАЛЕКТАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ

2.1. Специфіка та особливості розвитку діалектної лексики в різних регіонах Іспанії

Розглядаючи розвиток діалектальної лексики в різних регіонах Іспанії, ми вступаємо у світ надзвичайної мовної та культурної різноманітності. Іспанія, з її багатою історією, складається з декількох автономних спільнот, кожна з яких зробила унікальний внесок у мозаїку іспанської мови. Цей розвиток діалектальної лексики не можна розглядати окремо від історичних, соціальних та культурних контекстів, які формували іспанські регіони протягом століть.

Історія Іспанії, від візиготських королівств до мавританського правління, від Реконквісти до сучасної епохи, залишила відбиток на мовній ситуації країни. Відомо, що мавританське панування, яке тривало майже вісім століть, особливо в Андалусії, мало значні мовні впливи, що донині відображаються у лексиці південної Іспанії. Андалусійський діалект з його особливостями вимови та слів, які походять від арабських коренів, являє собою яскравий приклад цього історичного злиття культур [6].

На півночі Іспанії, у регіонах, таких як Галісія, Астурія та Баскський край, розвиток діалектальної лексики також тісно пов'язаний з культурною та історичною специфікою. Галісійська мова, наприклад, має глибокі кельтські корені та є близькою до португальської, відображаючи історичні зв'язки та культурні взаємодії на Іберійському півострові. У Баскському краї, де говорять однією з найдавніших мов Європи - баскській, діалектна лексика розвивалася ізольовано, що призвело до унікального мовного феномену, несхожого на інші романські мови.

Взаємодія між кастильською Іспанією та іншими мовними спільнотами, такими як каталонці, галісійці та баски, зробила важливий внесок у розвиток регіональних діалектів. Ці мовні групи не лише зберегли свої мови, а й розвинули особливі діалекти іспанської, які відображають їхній унікальний культурний та

історичний контекст. У Каталонії, де каталонська мова існує поруч із іспанською, двомовність призвела до виникнення цікавих мовних явищ, таких як запозичення та код-світчинг, що збагачує мовну картину регіону.

Регіональні культурні особливості, такі як музика, танці, кулінарні традиції та свята, також відіграють значну роль у формуванні діалектної лексики. Від фламенко в Андалусії до сіджесу в Каталонії, кожен регіон вносить свої унікальні терміни та вирази, які відображають місцеві традиції та культурні особливості. Ця культурна динаміка є ключовим фактором у розвитку діалектальної лексики, дозволяючи мові постійно адаптуватися та відображати зміни в соціальному житті та культурі [7].

Таким чином, розвиток діалектальної лексики в різних регіонах Іспанії є складним процесом, який відбиває глибоко вкорінені історичні та культурні традиції. Від Андалусії до Галісії, від Каталонії до Баскського краю, кожен регіон зробив свій внесок у мозаїку іспанської мови, створюючи багатий та різноманітний лінгвістичний ландшафт, що продовжує розвиватися та адаптуватися до сучасних реалій.

2.2. Чинники, що впливають на виникнення та розвиток діалектальної лексики

Вивчення діалектальної лексики іспанської мови відкриває перед нами панораму різноманітних впливів, що сформували її унікальні особливості в різних регіонах Іспанії. Історичні події, як-от Реконкіста, значно вплинули на мовну карту країни. Наприклад, в Андалусії, на півдні Іспанії, діалект відомий своєю схильністю до аспірації, тобто ослаблення або випадання кінцевих та інтервокальних /s/ звуків. Це можна пояснити впливом арабської мови під час мавританського панування, а також економічною ізоляцією регіону, що сприяло збереженню старіших мовних форм.

На географічний розподіл діалектів також має вплив природне середовище. Наприклад, гірські райони Астурії мають власну мову – астурійська, що розвинулась у відносній ізоляції від інших іспаномовних громад. Тут, у словах, що описують гірський ландшафт та місцеві практики, як-от "guaxa" (велика жаба), можна простежити унікальний діалектальний вплив.

Соціально-економічні умови також відіграють ключову роль. У регіоні Каталонії, де сильна економіка та високий рівень туризму, каталонський діалект іспанської мови перейняв багато каталонських слів, як-от "seny" (здоровий глузд). Це відображає не лише мовний, а й культурний обмін між двома спільнотами [8].

Культурні фактори також мають вагомий вплив. В Андалусії слово "duende", що традиційно означає містичну істоту, у фламенко набуває глибшого значення, вказуючи на незбагненну емоційну глибину виступу. Це показує, як культурні практики впливають на розвиток діалектальної лексики.

Технологічний розвиток та глобалізація також зробили свій внесок. Слова, як "wifi" чи "selfie", швидко інтегрувались у різні діалекти іспанської, демонструючи універсальність сучасних технологій. Проте в регіональних варіантах вони можуть адаптуватися до місцевих фонетичних особливостей, відображаючи специфіку діалекту.

Процес розвитку діалектальної лексики іспанської мови, сповнений різноманітних прикладів та історій, свідчить про глибоку взаємозалежність мови і культури. Через взаємодію із сусідніми мовами та культурами, іспанські діалекти вбирають в себе і збагачуються новими словниковими одиницями. Так, на півночі, у баскських землях, мова включає унікальні слова, такі як "txoko", що означає гастрономічне товариство, що відображає місцеві традиції та соціальні звичаї.

Ці приклади підкреслюють, що мова не є статичним набором правил і слів, а живим організмом, який в свою чергу безперечно розвивається та адаптується до змін у суспільстві, культурі та технологіях. Мовна динаміка іспанської мови демонструє, як мова може слугувати як засіб збереження культурної ідентичності, так і механізмом її зміни та адаптації до нових умов [8].

У висновку, розвиток діалектальної лексики іспанської мови відображає взаємодію численних історичних, культурних, соціальних та економічних факторів. Вивчення цих діалектів відкриває унікальне вікно в багату історію та культуру Іспанії, підкреслюючи важливість мови як засобу збереження та передачі культурної спадщини. Ця мовна різноманітність є справжнім скарбом, що заслуговує на вивчення та збереження для майбутніх поколінь.

2.3. Загальнонародна мова і діалектизми

У дослідженні діалектального розмаїття іспанської мови на тлі її географічного розповсюдження виявляється велика кількість унікальних особливостей, які формувалися під впливом історичних, культурних та соціальних факторів. Наприклад, в андалусійському діалекті, що поширений на півдні Іспанії, характерною особливістю є явище аспірації, коли закінчення "-s" у словах не вимовляється, тобто слово "pesces" (риби) може звучати як "peseh". Цей феномен може бути пов'язаний з історичним впливом арабської мови в цьому регіоні [9].

У Латинській Америці, зокрема в аргентинському та уругвайському варіантах іспанської мови, використовується явище восео, коли замість традиційної другої особи однини "tú" вживається "vos". До того ж, у цих регіонах притаманний специфічний вимовний феномен, коли літери "ll" та "y" вимовляються як [ʒ] або [ʃ], залежно від контексту: слово "calle" (вулиця) може звучати як "cashe".

Додатковим прикладом є канарські острови, де мовний пейзаж формувався під впливом близькості до Північної Африки та історичних зв'язків із Латинською Америкою. Тут можна почути вимову, схожу на карибські діалекти, з явищем сесео, де звуки "c" та "z" не розрізняються та обидва вимовляються як "c" [10].

Адаптація цих діалектних особливостей у загальнонародну іспанську мову відбувається через різні канали, серед яких засоби масової інформації та освіта мають вирішальне значення. Проте, цей процес може спричинити деякі соціальні напруження, оскільки стандартизація мови часто сприймається як загроза для мовного розмаїття.

Діалектальна різноманітність іспанської мови вражає своєю глибиною та широтою, що особливо помітно при порівнянні іспаномовних країн та регіонів. Наприклад, у Чилі спостерігається використання унікального сленгу, відомого як "chileno". Чилійський іспанський відзначається швидкістю вимови та вживанням великої кількості локальних слів, таких як "cachai" від англійського

"catch", що означає "розумієш?". Такі особливості роблять чилійський діалект відомим як один з найскладніших для розуміння іншими іспаномовними.

На Карибських островах, таких як Куба, Домініканська Республіка та Пуерто-Ріко, іспанська мова також має свої унікальні характеристики. Карибський іспанський часто характеризується опущенням останніх приголосних у словах, що робить вимову м'якшою та швидшою. Наприклад, слово "amigo" (друг) може вимовлятися як "amigo". Також вони часто використовують "seseo", що означає, що звуки "с" перед "е" та "і" та "s" вимовляються однаково, як [s] [11].

У каталонськомовному регіоні Іспанії, такому як Каталонія, мовна ситуація ще складніша через вплив каталонської мови на іспанську, що використовується в цьому регіоні. Це може включати певні фонетичні зміни та запозичення з каталонської мови, що робить регіональний іспанський відмінним від більш стандартизованих форм.

У Мексиці іспанська мова також має свої регіональні відмінності, які змінюються від півночі до півдня країни. Наприклад, на півночі Мексики можна почути, як "ch" вимовляється з більшою аспірацією, ніж у інших регіонах. Крім того, мексиканський іспанський відомий великою кількістю англіцизмів через тісні культурні та економічні зв'язки зі Сполученими Штатами.

Наприклад, у гватемальському варіанті іспанської мови, можна відзначити вплив мов корінних народів, зокрема майя, що призводить до особливостей вимови та лексики. Так, слова як "somal" (плоска сковорода для випікання) та "pipusa" (традиційна страва) вважаються запозиченнями з мов корінних американців.

У країнах Анд, таких як Еквадор, Перу та Болівія, іспанська мова також містить елементи з кечуа та інших андських мов, що відображається у словниковому запасі та фонетичних особливостях. Це видно, наприклад, у використанні слова "chakra" (фермерське господарство), що має андське походження [11].

У регіоні естремадурі Іспанії є власний діалект, естремадурський, який має власні унікальні риси, відрізняючись від стандартної іспанської як на фонетичному, так і на лексичному рівні. Хоча цей діалект використовується все менше, він є прикладом мовного різноманіття в середині самої Іспанії.

В іспанському діалекті, яким говорять на Канарських островах, можна відзначити вплив канарського гуанче, вимерлої мови корінних канарців, що призвело до особливостей у вимові та словниковому запасі. Наприклад, унікальне слово "gofío" (мука з підсмажених злаків) має коріння в гуанче.

На півночі Іспанії, в Астурії, існує астурійський діалект, який включає елементи астурійської мови, що є однією з іберороманських мов. Це проявляється у використанні слів, таких як "espicha" (свято з сидром), що є частиною місцевої культурної та мовної ідентичності.

Ці приклади лише частково відображають багатство та різноманіття іспанської мови, підкреслюючи важливість кожного діалекту як носія унікальної культурної та історичної спадщини. Збереження цих діалектів важливе не лише для мовознавства, але й для підтримки культурної різноманітності та ідентичності народів, що розмовляють іспанською мовою.

Висновок до розділу 2

"Шляхи формування іспанської діалектальної лексики" дозволяють глибше зрозуміти багатогранність та різноманітність іспанської мови, яка розвивалася в різних географічних та культурних контекстах. Специфіка розвитку діалектальної лексики в різних регіонах Іспанії та Латинської Америки виявляє вплив історичних, соціокультурних, а також міжмовних взаємодій. Різноманітність діалектів, від андалусійського до чилійського, підкреслює глибину мовних варіацій, що формувалися протягом століть.

Чинники, що впливають на виникнення та розвиток діалектальної лексики, включають міграційні процеси, колоніальну історію, контакти з корінними та іншими мовами, а також соціальні та економічні зміни в суспільстві. Ці фактори сприяють не лише виникненню нової лексики, але й збереженню стародавніх слів та виразів, що є свідченням історичної глибини та культурної різноманітності регіонів.

Взаємодія між загальнонародною мовою та діалектними особливостями підкреслює динаміку мовного розвитку, де діалектні форми можуть впливати на загальноприйняті стандарти та навпаки. Сучасні медіа, освіта та література відіграють ключову роль у цьому процесі, сприяючи розповсюдженню та визнанню діалектальних особливостей, що збагачує мовний ландшафт та підтримує культурну ідентичність.

Таким чином, вивчення шляхів формування діалектальної лексики в іспанській мові відкриває багатство мовних явищ, що заслуговують на подальше дослідження та визнання. Розуміння цих процесів важливе не лише для мовознавства, але й для збереження культурної спадщини та різноманітності в глобалізованому світі.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дослідження, проведене в рамках цієї курсової роботи, дозволило глибше зануритися в питання діалектальної різноманітності іспанської мови та особливостей формування її діалектальної лексики. Завдяки комплексному аналізу, було визначено ключові аспекти, що впливають на еволюцію та розвиток діалектальних особливостей в різних регіонах Іспанії, які відіграють важливу роль у формуванні лінгвістичної картини країни.

Спочатку, розкриття поняття діалекту в лінгвістиці дало можливість встановити теоретичну базу для подальшого дослідження. Це дозволило зрозуміти, яким чином діалекти взаємодіють зі стандартною мовою та які функції вони виконують у мовному континуумі.

Аналіз впливу історичних та культурних чинників на формування діалектальної лексики підкреслив, що історія Іспанії, з її численними завоюваннями, міграціями та культурними взаємодіями, відіграла ключову роль у формуванні діалектального розмаїття. Культурні особливості кожного регіону, його історичний шлях та взаємодії з іншими культурами та мовами зумовили унікальність діалектальної лексики в кожному з них.

Дослідження специфіки та особливостей розвитку діалектальної лексики в різних регіонах Іспанії виявило, що кожен регіон характеризується певним набором лексичних особливостей, що відображають його культурну, історичну та соціальну специфіку. Від галицького на заході до каталонського на сході, від баскського на півночі до андалусійського на півдні - кожен діалект вніс свою унікальну лепту у багатомовний ландшафт Іспанії.

Вивчення чинників, що впливають на виникнення та розвиток діалектальної лексики, дозволило виявити, що не тільки історичні та культурні аспекти, але й соціально-економічні умови, міграція, освітній рівень та засоби масової інформації відіграють значну роль у розвитку діалектів. Це демонструє, наскільки динамічним та багатогранним є процес формування діалектальної лексики.

Аналіз взаємодії між загальнонародною мовою та діалектами показав, що ця взаємодія не є односторонньою. З одного боку, стандартна іспанська мова впливає на діалекти, сприяючи їх стандартизації та зниженню рівня діалектної варіативності. З іншого боку, діалекти продовжують збагачувати лексичний запас загальнонародної мови, вносячи в неї елементи місцевого колориту та культурної специфіки.

У результаті цього дослідження стає зрозуміло, що діалектальна лексика є невід'ємною частиною лінгвістичного розмаїття Іспанії. Вона не тільки відображає культурну та історичну спадщину країни, але й є живим свідченням мовної динаміки та взаємодії. Збереження та вивчення діалектальної лексики важливе не тільки з лінгвістичного погляду, але й з точки зору збереження культурного різноманіття та ідентичності.

Таким чином, можна зробити висновок, що діалектальна лексика Іспанії є важливим компонентом мовного ландшафту країни, який вимагає подальшого глибокого вивчення та збереження. Це дослідження відкриває нові перспективи для подальших лінгвістичних робіт, пов'язаних з аналізом взаємодії між діалектами та загальнонародною мовою, а також з розробкою методів збереження та популяризації діалектального розмаїття.

З метою глибшого занурення в тематику формування іспанської діалектальної лексики, наш аналіз розглядає це явище через призму історичних, культурних та соціальних аспектів. Виявлено, що різноманітність діалектів Іспанії є результатом складного переплетіння історичних подій, культурних впливів та географічного розміщення різних регіонів.

Історія Іспанії, насичена завоюваннями, міграціями та культурними обмінами, стала фундаментом для формування унікальної діалектної карти країни. Кожен період історії залишив свій відбиток на мові, від вісиготських впливів до арабського домінування, що привело до появи багаточислової лексики, яка зберігається у сучасних діалектах.

Культурні особливості кожного регіону, його традиції, звичаї та історичні обставини вплинули на формування специфічної діалектної лексики. Наприклад,

Каталонія та Баскський край, з їх сильним прагненням до збереження культурної та мовної ідентичності, розвинули діалекти, що суттєво відрізняються від загальноприйнятого кастильського. Така діалектальна різноманітність є відображенням культурного багатства країни.

Важливу роль у формуванні діалектальної лексики відіграє географічне розташування. Географічна ізоляція деяких регіонів, наприклад, островів або гірських районів, сприяла збереженню стародавніх діалектів та словникового запасу, який у багатьох інших місцях втрачено або змінено під впливом зовнішніх факторів.

Сучасні процеси глобалізації, урбанізації та технологічного розвитку також відіграють важливу роль у розвитку та зміні діалектальної лексики. Масова міграція населення та зростаюча мобільність сприяють змішуванню діалектів та появі нових лексичних форм. Засоби масової інформації та інтернет сприяють поширенню стандартної мови, що може призводити до зменшення діалектного різноманіття, однак також відкриває нові шляхи для збереження та популяризації діалектів.

Аналізуючи взаємодію між загальнонародною мовою та діалектами, можна відзначити, що існує постійний обмін між ними. Діалектні слова та вирази часто входять до загальнонародної мови, збагачуючи її та роблячи більш виразною та колоритною. Водночас, діалекти піддаються впливу загальнонародної мови, що може призводити до їх стандартизації та втрати унікальних особливостей.

У сукупності, це дослідження демонструє, що формування іспанської діалектальної лексики є складним та багатограним процесом, в якому переплітаються історичні, культурні, соціальні та географічні чинники. Розуміння цих процесів важливе не тільки для лінгвістики, але й для культурної антропології, історії та соціології, оскільки діалектальна лексика є важливою частиною культурної та мовної спадщини Іспанії. В майбутньому ця тема потребує подальшого дослідження з акцентом на збереженні діалектального різноманіття у контексті глобалізації та мовної уніфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посібн. / Т. А. Єщенко. – К. : Академія, 2009. – 264 с.
2. Гриценко П. Ю. Діалектизм / П. Ю. Гриценко // Українська мова : енциклопедія /редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. – 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 146–147
3. Єрмоленко С. Я. Сучасна літературна мова і діалекти / С. Я. Єрмоленко // Рідне слово. – 1972. – Вип. 6. – С. 6–17.
4. Белова А.Д. Лінгвістичні перспективи і прогнози у ХХІ столітті. Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. Київ : Логос, 2006. № 1. С. 22–32.
5. Кочерган М. П. Мовознавство на сучасному етапі. Дивослово. 2003. № 5. С. 24–29.
6. Мельничук О. Д., Зубілевич М. І., Фінчук Г. В. Роль мови в пізнанні світу : семантико-філософський підхід. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Філологія. Соціальні комунікації. Київ, 2020. Т. 31 (70). № 1. Ч. 3. С. 41–45.
7. Ezquerro Alvar, M. La lexicografía monolingüe del siglo XVIII / M. Alvar Ezquerro. – Madrid: Universidad Complutense de Madrid, 2005. – 18 p.
8. Esparza Torres, M. Los inicios de la lexicografía en España / Miguel Esparza Torres // Historiografía de la lingüística en el ámbito hispánico. Fundamentos epistemológicos y metodológicos. – Madrid: Arco/Libros, 2007. – P. 231–267.
9. Широков В.А. Елементи лексикографії / В.А. Широков. – К.: Довіра, 2005. – 304 с.
10. Сингаївська Г.В. Семантичні та структурні особливості дієприкметника у сучасній іспанській мові: дис. канд. філол. наук: 10.02.05 / Г.В. Сингаївська. – К., 1998. – 187 с.

11. Blecua Manuel J. Historia de la lexicografía española. Sistema de marcación en la lexicografía española [Recurso electrónico] / José Manuel Blecua, Hecsil Coello. – Modo de acceso: <https://ru.scribd.com/document/122647039/Historia-de-la-lexicografia-espanola-Jose-Manuel-Blecua>